

NHS - Program Badań Przesiewowych
Na Obecność Raka Jelita Grubego

Badanie endoskopowe jelita

NHS zaprosiło
mnie na badanie
jelita.

Ta broszura pomoże
Ci podjąć decyzję, czy
wziąć udział w badaniu.

Badanie endoskopowe jelita oferowane przez NHS to nowoczesny test pomagający w zapobieganiu raka jelita grubego. Odbywa się to poprzez odnajdowanie i usuwanie z jelita grubego małych narośli, tzw. polipów, które mogłyby w przyszłości przekształcić się w nowotwór.

NHS oferuje przeprowadzenie badania endoskopowego jelita wszystkim kobietom i mężczyznom, którzy ukończyli 55 lat.

Niniejsza broszura ma na celu pomóc Ci w dokonaniu wyboru, czy poddać się badaniu jelita.

Broszura wyjaśnia:

- dlaczego NHS oferuje badanie endoskopowe jelita,
- czego się spodziewać po tym badaniu, oraz
- jakie są potencjalne korzyści i ryzyka dla pacjenta.

Zestawienie faktów i danych liczbowych dotyczących badania endoskopowego jelita znajduje się na stronach 8. i 9.

Dlaczego NHS oferuje badanie endoskopowe jelita?

Badanie endoskopowe jelita oferowane przez NHS pomaga w zapobieganiu raka jelita grubego. Na każde 300 osób poddanych badaniu udaje się zapobiec wystąpieniu tej choroby u dwóch osób oraz uratować życie jednej osoby.

Niektóre problemy zdrowotne mogą uniemożliwić wykonanie badania endoskopowego jelita. Więcej informacji znajduje się na stronie 5.

Czym jest rak jelita?

Rak jelita to nowotwór rozwijający się w jelicie grubym. Jest on również określany jako rak jelitowo-odbytniczy. Choroba często rozpoczyna się od występowania w jelicie grubym małych narośli, zwanych polipami.

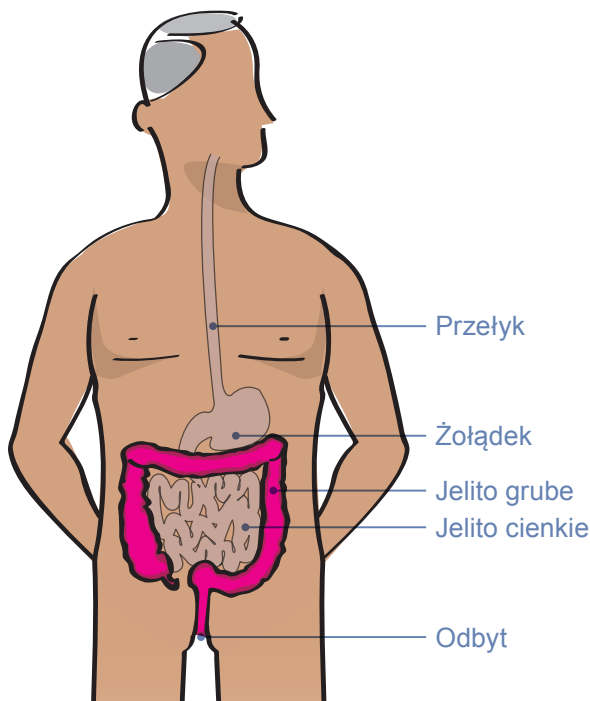
Polipy zazwyczaj nie wywołują objawów, lecz niektóre mogą się przekształcić w nowotwór, jeśli nie zostaną usunięte.

Jelita pomagają w trawieniu pokarmów, które spożywamy. Po przejściu przez jelita z żywności pozostają jedynie odchody.

Jelita składają się z dwóch części – są to jelito cienkie i jelito grube. Na poniższym obrazku jelito grube zaznaczono kolorem różowym.

Rak jelita grubego jest trzecim najczęściej występującym nowotworem w Wielkiej Brytanii. Szacuje się, że jedna na 18 osób w ciągu swego życia zachoruje na raka jelita. Zagrożeni są zarówno mężczyźni, jak i kobiety. Rak jelita grubego występuje najczęściej u osób starszych, które przekroczyły 55. rok życia.

Ryzyko zachorowania na raka jelita istnieje nawet wtedy, gdy nikt inny w rodzinie nie miał raka.

Co to jest badanie endoskopowe jelita?

Do przeprowadzenia badania endoskopowego jelita używa się cienkiego, giętkiego przewodu zakończonego małą kamerą umożliwiającą obejrzenie wnętrza jelita grubego.

Przy jego pomocy można wykrywać oraz usuwać z jelita grubego małe narośle, zwane polipami. Polipy zazwyczaj nie wywołują objawów, lecz niektóre mogą się przekształcić w nowotwór, jeśli nie zostaną usunięte. W języku technicznym badanie endoskopowe jelita grubego określane jest jako giętka sigmoidoskopia.

Co obejmuje badanie endoskopowe jelita?

Badanie endoskopowe jelita jest wykonywane przez specjalnie przeszkoloną pielęgniarkę lub lekarza w ośrodku NHS prowadzącym badania przesiewowe na obecność raka jelita grubego. Osoba wykonująca badanie wprowadza cienki, giętki przewód do odbytu pacjenta, aby obejrzeć wnętrze jelita grubego za pomocą małej kamery. Podczas badania endoskopowego jelita przegląda się dolną część jelita grubego, ponieważ właśnie tam najczęściej występują polipy.

Po wprowadzeniu giętkiego przewodu do jelita grubego, pielęgniarka lub lekarz wpompują tam delikatnie trochę dwutlenku węgla. Gaz rozszerza jelito, aby można było zobaczyć ewentualne polipy.

W przypadku wykrycia polipów, wykonujący badanie zazwyczaj usuwa je od razu. Robi się to za pomocą niewielkiej pętliki wprowadzanej poprzez wspomniany przewód. Zdarza się, że pielęgniarka lub lekarz pobierają małe fragmenty jelita (tzw. biopsja), aby go obejrzeć pod mikroskopem. Zarówno usunięcie polipa, jak i wykonanie biopsji to zabiegi bezbolesne.

Co będzie, jeśli się zdecyduję na badanie endoskopowe jelita?

Dwa tygodnie przed wizytą

Otrzymasz list od ośrodka NHS prowadzącego badania przesiewowe na obecność raka jelita grubego.

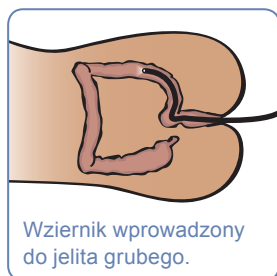
W przesyłce znajdziesz również lewatywę oraz instrukcję jej użycia. Lewatywa to płyn służący do oczyszczenia jelita grubego z odchodów.

Stosuje się ją, aby pielęgniarka lub lekarz mogli dokładnie obejrzeć jelito pacjenta. Roztwór doodbytniczy mieści się w plastikowym woreczku z końcówką wylotową. Dla większości osób jest on łatwy w użyciu.

W dniu wizyty

- Wykonaj lewatywę na około godzinę przed wyjściem z domu na badanie endoskopowe jelita.
- W tym celu należy wycisnąć płyn z plastikowego woreczka do odbytnicy. Lewatywa spowoduje wypróżnienie wkrótce po jej zastosowaniu.
- Dzięki lewatywie jelito grube pozostanie czyste przez kilka godzin.
- Po przyjeździe do ośrodka NHS prowadzącego badania przesiewowe na obecność raka jelita grubego, pielęgniarka lub lekarz wyjaśnią na czym polega badanie, udzielą odpowiedzi na pytania i wysłuchają Twoich obaw.
- Zostaniesz poproszony/-a o założenie koszuli szpitalnej oraz położenie się na łóżku w gotowości na badanie endoskopowe jelita.
- Jeśli chcesz, w trakcie wykonywania badania możesz również oglądać wnętrze swojego jelita na ekranie telewizora.
- Pielęgniarka lub lekarz poinformują Cię od razu, jeśli usuną jakiegokolwiek małe narośle (polipy).

W ciągu dwóch tygodni po wizycie

Otrzymaś list z wyjaśnieniem wyników przeprowadzonego badania endoskopowego jelita. Wyniki zostaną przekazane także Twojemu lekarzowi pierwszego kontaktu.

Jak długo trwa badanie endoskopowe jelita?

Samo badanie endoskopowe jelita trwa zazwyczaj tylko kilka minut, lecz przeprowadzenie całej wizyty może zająć około półtorej godziny.

Przygotowanie do wizyty oraz przejście badania endoskopowego jelita mogą razem zająć nawet pół dnia, w zależności od tego, jak daleko mieszkasz od ośrodka prowadzącego badania przesiewowe.

Jak badanie endoskopowe jelita jest odczuwane?

Większość osób jest zadowolona, że przeszła badanie endoskopowe jelita i uważa je za bezbolesne.

Jeśli odczuwasz ból, prawie zawsze trwa to krótką chwilę. Najczęściej jest to spowodowane przez dwutlenek węgla używany do rozszerzenia jelita grubego, przez co możesz mieć uczucie wzdęcia lub skurczu w brzuchu. Jeśli odczuwasz ból, powiedz o tym pielęgniarce lub lekarzowi, a oni zmienią wykonywane czynności tak, abyś czuł(a) się jak najbardziej komfortowo. Usuwanie polipów z jelita grubego jest zwykle bezbolesne.

Niektóre osoby uważają, że badanie endoskopowe jelita jest krępujące. Pielęgniarka lub lekarz dołożą wszelkich starań, aby pomóc Ci się zrelaksować.

Czy badanie endoskopowe jelita niesie ze sobą ryzyko?

Badanie endoskopowe jelita jest zazwyczaj bezpieczne, lecz sporadycznie może dojść do uszkodzenia jelita grubego. U około jednej na 3000 osób może wystąpić poważne krwawienie w wyniku przeprowadzenia badania endoskopowego jelita. Jeszcze rzadziej może dojść do przerwania jelita grubego.

W każdym z powyższych przypadków pacjent zostanie od razu przyjęty do szpitala i może być potrzebna operacja. Większość osób powraca do pełnego stanu zdrowia.

Jeśli po powrocie do domu z badania endoskopowego jelita będziesz odczuwać silny ból lub zauważysz krew w stolcu i objawy te nie ustąpią w ciągu 24 godzin, należy niezwłocznie udać się do lekarza.

Dwutlenek węgla wpompowywany do jelita grubego jest nieszkodliwy.

Czy utracę swoją szansę, jeżeli tym razem nie zgłoszę się na badanie endoskopowe jelita?

Osoby są zapraszane na badanie endoskopowe jelita tylko jeden raz, w wieku 55 lat.

Jeśli nie zdecydujesz się na badanie endoskopowe jelita po otrzymaniu zaproszenia, możesz się na nie zgłosić w dowolnym czasie do 60. roku życia. Wystarczy zadzwonić na bezpłatną infolinię pod numer **0800 707 60 60** i poprosić o wyznaczenie wizyty..

W wieku około 60 lat zostaniesz zaproszony/-a na dodatkowe badanie przesiewowe na obecność raka jelita grubego za pomocą innego testu. Jest to test FOB (ang. Faecal Occult Blood test), który służy do wykrywania krwi utajonej w kale. Więcej informacji na temat testu FOB można znaleźć w broszurze zatytułowanej 'Bowel Cancer Screening: the facts' („Badania przesiewowe na obecność raka jelita grubego: Fakty”) dostępnej pod adresem:

www.cancerscreening.nhs.uk/bowel.

Czy każdy może poddać się badaniu endoskopowemu jelita?

Niektóre problemy zdrowotne mogą uniemożliwiać wykonanie badania endoskopowego jelita. Prosimy zadzwonić na bezpłatną infolinię pod numer **0800 707 60 60**, jeśli:

- masz usunięte całe jelito grube lub używasz worka stomijnego na odchody;
- leczysz się obecnie (np. lekami sterydowymi) na zapalenie jelita grubego (wrzodziejące zapalenie okrężnicy lub choroba Crohna);
- czekasz na operację serca lub miałeś/-aś operację serca w ciągu ostatnich trzech miesięcy;
- nie możesz przejść więcej niż 100 metrów bez odpoczynku z powodu problemów z płucami lub sercem; lub
- sądzisz, że Twój stan zdrowia nie pozwoli Ci przyjść na umówioną wizytę.

Wyniki badania endoskopowego jelita

Większość osób uzyska wynik w normie

Spośród 300 osób poddanych badaniu jelita grubego, 285 uzyska wynik w normie. Oznacza to, że nie stwierdzono występowania polipów ani nowotworów.

Nawet jeśli uzyskasz wynik w normie, musisz zwracać uwagę na ewentualne objawy raka jelita grubego. Czasami zdarza się, że na raka jelita można zachorować pomimo uzyskania wyniku w normie. Jeśli chcesz dowiedzieć się więcej, zobacz: „Jakie są objawy raka jelita grubego?” na przeciwnej stronie.

U niektórych osób zostaną wykryte polipy

Pielęgniarka lub lekarz zazwyczaj usuwają odnalezione polipy. Jeśli to zrobią, zostaniesz o tym od razu poinformowany/-a. Wszelkie usunięte polipy zostaną przesłane do sprawdzenia pod mikroskopem.

Spośród 300 osób poddanych badaniu jelita grubego, około 14 osobom zostanie zaproponowane przeprowadzenie kolejnego testu z uwagi na wykryte rodzaje polipów. Tym testem jest zazwyczaj kolonoskopia. W kolonoskopii używa się dłuższego cienkiego, giętkiego przewodu, który umożliwia szukanie polipów głębiej w jelicie grubym. Więcej informacji na temat kolonoskopii można znaleźć w broszurze zatytułowanej 'Having a colonoscopy' („Badanie kolonoskopowe”) dostępnej pod adresem:

www.cancerscreening.nhs.uk/bowel.

Bardzo rzadko dokonuje się operacyjnego usunięcia polipów. Dzieje się tak w przypadku tylko jednej na 1000 osób, które przeszły badanie endoskopowe jelita grubego.

Sporadycznie podczas badania zostanie wykryty rak

Na każde 300 osób poddanych badaniu endoskopowemu, rak jelita grubego zostanie wykryty u jednej. Jeśli w wyniku badania przesiewowego dojdzie do wykrycia nowotworu, pielęgniarka lub lekarz umówią Cię jak najszybciej na wizytę u specjalisty. Taki nowotwór znajduje się prawdopodobnie we wczesnym stadium rozwoju. Oznacza to, że możesz mieć większe szanse na powodzenie leczenia i przeżycie.

Jakie są objawy raka jelita grubego?

Nawet po przejściu badania endoskopowego jelita, ważne jest, aby zwracać uwagę na ewentualne objawy raka jelita grubego. Na raka można zachorować również po badaniu endoskopowym jelita. Może się również zdarzyć, że polipy lub nowotwór znajdujący się w jelicie grubym zostanie przeoczony podczas badania.

Objawy raka jelita grubego:

- krew w kale
- zmiany w funkcjonowaniu jelit
- niewyjaśniony guz w brzuchu
- stolec rzadszy niż normalnie
- niewyjaśnione zmęczenie lub utrata wagi, oraz
- wzdęcia, obrzęk lub bóle brzucha.

Jeżeli którykolwiek z wymienionych objawów utrzymuje się dłużej niż **trzy tygodnie**, należy umówić się na wizytę u lekarza ogólnego.

Powyższe objawy zwykle nie oznaczają, że masz raka jelita grubego. Lecz jeśli tak będzie, wizyta u lekarza ogólnego zwiększy prawdopodobieństwo wczesnego wykrycia tej choroby.

Im wcześniej rak jelita grubego zostanie wykryty, tym większe szanse na powodzenie leczenia.

Jak mogę obniżyć ryzyko zachorowania na raka jelita grubego?

Najlepszym sposobem obniżenia ryzyka zachorowania na raka jelita grubego jest przejście badania endoskopowego jelita.

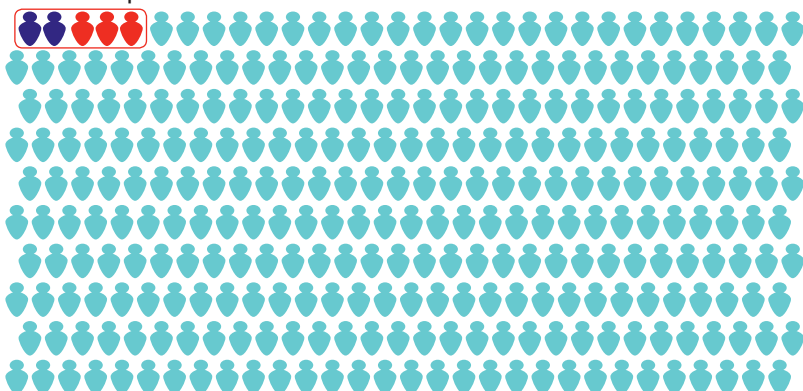
Możesz również:

- utrzymywać aktywność fizyczną
- utrzymywać zdrową wagę
- jeść dużo owoców i warzyw oraz innych pokarmów bogatych w błonnik
- ograniczyć spożycie mięsa czerwonego i przetworzonego
- zachować umiar w picciu alkoholu, oraz
- nie palić papierosów.

Badanie endoskopowe pomaga w zapobieganiu raka jelita grubego

5 spośród 300 osób zachoruje na raka jelita grubego w ciągu 10 lat, jeśli grupa nie zostanie przebadana.

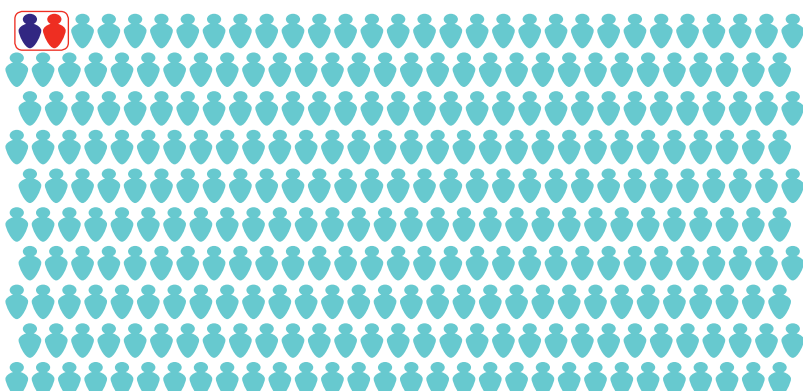
2 osoby mniej zachorują na raka jelita grubego, jeśli grupa zostanie przebadana.

Badanie endoskopowe pomaga ratować życie przed rakiem jelita grubego

2 spośród 300 osób umrą na raka jelita grubego w ciągu 10 lat, jeśli grupa nie zostanie przebadana.

1 osoba mniej umrze na raka jelita grubego, jeśli grupa zostanie przebadana.

To są najdokładniejsze szacunki, jakimi obecnie dysponujemy. Eksperci uważają, że wykonanie badania endoskopowego jelita w wieku 55 lat zapobiega zachorowaniu na raka przez okres dłuższy niż 10 lat.

Główne fakty i dane liczbowe dotyczące badania endoskopowego jelita

„Czy dzięki badaniu mogę uniknąć zachorowania na raka jelita?”

Na każde 300 osób poddanych badaniu, przez następne 10 lat na raka jelita zachorują o 2 osoby mniej. Proszę zapoznać się z informacjami na przeciwnej stronie.

„Czy badanie może mnie uratować przed śmiercią na raka jelita?”

Na każde 300 osób poddanych badaniu, przez następne 10 lat na raka jelita umrze o 1 osoba mniej. Proszę zapoznać się z informacjami na przeciwnej stronie.

„Czy istnieje jakiegokolwiek ryzyko?”

U około jednej na 3000 osób może wystąpić poważne krwawienie w wyniku przeprowadzenia badania endoskopowego jelita. Jeszcze rzadziej może dojść do przerwania jelita grubego.

„Czy coś może zostać przeoczone?”

Dzięki badaniu endoskopowemu jelita wykrywa się przeciętnie 4 na 5 polipów, które mogłyby się przekształcić w raka jelita grubego.

„Czy może być wymagane więcej testów?”

Okolo 5 osobom na 100 osób, które przejdą badanie endoskopowe jelita, zostanie zaproponowane przeprowadzenie kolonoskopii w celu obejrzenia całego jelita grubego.

„Jak długo to trwa?”

Przygotowanie do wizyty oraz wykonanie badania endoskopowego jelita może zająć maksymalnie pół dnia.

„Czy badanie jest krępujące?”

Okolo 95 na 100 osób uważa, że badanie endoskopowe jelita nie jest rzeczą wstydlivą.

„Czy badanie jest bolesne?”

Okolo 80 na 100 osób nie odczuwało żadnego bólu lub jedynie łagodny ból. Natomiast okolo 3 na 100 osób twierdzi, że odczuwały silny ból podczas badania endoskopowego jelita.

„Czy będę zadowolony/-a z badania?”

Okolo 98 na 100 osób wyraża zadowolenie z przejścia badania endoskopowego jelita.

Z kim mogę się kontaktować w przypadku pytań?

Jeśli masz jakiegokolwiek pytania lub obawy dotyczące badania endoskopowego jelita, prosimy zadzwonić na bezpłatną infolinię pod numer **0800 707 60 60**.

Więcej szczegółowych informacji, włącznie z odsyłaczami do zasobów, z których korzystaliśmy przygotowując niniejszą broszurę, znajduje się na stronie internetowej: **www.cancerscreening.nhs.uk/bowel**

Niniejsza broszura jest dostępna także w alfabecie Braille'a, w wersji audio oraz w dużym druku. Wersje niniejszej broszury w językach innych niż angielski można znaleźć pod adresem:

www.cancerscreening.nhs.uk/bowel

Miejsce na Twoje notatki...

Niniejsza broszura została opracowana przez Informed Choice about Cancer Screening (Świadome Decyzje Dotyczące Badań Przesiewowych) – zespół ekspertów przy ośrodku King's Health Partners. www.informedchoiceaboutcancerscreening.org

Finansowane przez NHS Cancer Screening Programmes (Programy Badań Przesiewowych Na Obecność Raka). Styczeń 2013 r. Termin przeglądu: grudzień 2015 r.

Projekt: **feltonworks.com**